

Vyvěšeno dne: 22. 12. 2021

Svěšeno dne: 5. 1. 2022

Jaroslava Havelcová

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce **Cisterciáckého opatství Vyšší Brod**, se sídlem Vyšší Brod, Klášter 137, zastoupeného JUDr. Jakubem Křížem, Ph.D., advokátem se sídlem Praha 1, Týnská 633/12, proti žalovanému **Státnímu pozemkovému úřadu**, se sídlem Praha 3, Husinecká 1024/11a, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. 12. 2019, č. j. 50 A 64/2019 - 53,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- II.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 4 114 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Jakuba Kříže, Ph.D., advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Státní pozemkový úřad, Krajský pozemkový úřad pro Jihočeský kraj (dále jen „správní orgán I. stupně“) celkem sedmi rozhodnutími ze dne 4. 5. 2016, č. j. 286248/2013/R1146/RR18865, ze dne 11. 5. 2016, č. j. 286248/2013/R1146/RR19305, ze dne 1. 6. 2016, č. j. 286248/2013/R1146/RR19669, ze dne 9. 6. 2016, č. j. 286248/2013/R1146/RR19641, ze dne 13. 6. 2016, č. j. 286248/2013/R1146/RR19880, ze dne 22. 6. 2016, č. j. 286248/2013/R1146/RR20009, a ze dne 18. 7. 2016, č. j. 286248/2013/R1146/RR20577 (dále jen „*nesporná rozhodnutí o vydání pozemků*“), vydanými podle § 9 odst. 6 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o majetkovém vyrovnání“), rozhodl, že se žalobci vydávají zemědělské nemovitosti specifikované v přílohách uvedených rozhodnutí.

Proti žádnému z nesporných rozhodnutí o vydání pozemků nebyla podle § 9 odst. 10 zákona o majetkovém vyrovnání podána žaloba podle části páté občanského soudního řádu (dále jen „o s. ř.“).

[2] Následně správní orgán I. stupně sedmi rozhodnutími ze dne 6. 5. 2019, ze dne 27. 5. 2019, ze dne 5. 6. 2019, ze dne 10. 6. 2019 a ze dne 10. 7. 2019, rozhodl podle § 100 odst. 3 správního řádu ve spojení s § 100 odst. 1 *písm. a)* téhož zákona z moci úřední o obnově řízení, z nichž vzešla nesporná rozhodnutí o vydání pozemků.

[3] Všechna rozhodnutí o obnově řízení odůvodnil shodně tak, že důvodem pro obnovu řízení podle § 100 odst. 1 *písm. b)* správního řádu bylo zrušení rozhodnutí, které bylo podkladem nesporných rozhodnutí o vydání pozemků. Uvedl, že Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 21. 2. 2019, č. j. 4 Co 31/2018 - 247, změnil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 11. 2017, č. j. 11 C 1/2017 - 187, vydaný ve věci žaloby [Lesů České republiky, s. p. jakožto povinné osoby podle § 4 písm. b) zákona o majetkovém vypořádání - pozn. NSS] podle části páté o. s. ř., o nahrazení rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 13. 12. 2016, č. j. 201603/2013/R481/RR22638 [vydaného ve věci jiného návrhu nynějšího žalobce na vydání jiných zemědělských nemovitostí – pozn. NSS], tak, že se žalobci nevydávají ve výroku specifikované pozemky. Dále, že Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 21. 2. 2019, č. j. 4 Co 32/2018 - 171, změnil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 11. 2017, č. j. 11 C 140/2016 - 1056, o žalobě [Lesů České republiky, s. p. – pozn. NSS] podle části páté o. s. ř., o nahrazení rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 27. 9. 2016, č. j. 201603/2013/R481/RR21471 [vydaného opět ve věci jiného návrhu nynějšího žalobce na vydání jiných zemědělských nemovitostí – pozn. NSS], tak, že se žalobci nevydávají ve výroku specifikované pozemky.

[4] Správní orgán I. stupně v rozhodnutích o obnově řízení konstatoval, že Vrchní soud v Praze v příslušných restitučních případech téhož žalobce [jiných, než jsou ty, z nichž vzešla nesporná rozhodnutí o vydání pozemků - pozn. NSS] dospěl k závěru, že vydání pozemků žalobci brání překážka uvedená v § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání, podle níž nelze vydat věc konfiskovanou na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa (dále jen „dekret č. 12/1945 Sb.“), nebo dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy (dále jen „dekret č. 108/1945 Sb.“). Správní orgán I. stupně uvedl, že „*soudem zrušené rozhodnutí odůvodňuje jiný pohled na posouzení překážky pro vydání nemovitostí podle [...] § 8 odst. 1 písm. h) zákona č. 428/2012 Sb. [...], než jak byl zvolen u [nesporných] rozhodnutí o vydání pozemků*“, což představuje „*zásadní změnu, která mění pohled na posouzení věci*“.

[5] Odvolání žalobce proti rozhodnutím o obnově řízení žalovaný čtyřmi shodně odůvodněnými rozhodnutími ze dne 3. 7. 2019, ze dne 30. 7. 2019, respektive ze dne 13. 8. 2019, zamítl a rozhodnutí potvrdil. Uvedl, že byť se na první pohled zdá, že jsou dány jasné důvody pro přezkumné řízení, pro jehož provedení však již uplynula stanovená lhůta, je potřebné a přípustné zahájit obnovu řízení. Za důvod obnovy řízení označil rozsudky Vrchního soudu v Praze, neboť „*zcela mění pohled na tento restituční případ, na samu oprávněnost této restituce*“; „*[p]řivodní právní konstrukce se zdála být logická, správná a v duchu zákona*“; avšak „*[s] ohledem na zcela odlišný závěr [vyslovený] v [...] rozsudcích Vrchního soudu v Praze je na místě analogicky použít příslušná ustanovení správního řádu pro obnovu řízení*“. K tomu doplnil, že v odůvodnění rozsudků Vrchního soudu v Praze jsou uvedeny nové skutkové okolnosti týkající se restitučních nároků, z nichž mohly správní orgány vycházet teprve poté, co příslušné rozsudky obdržely. Dále uvedl, že pokud by Lesy České republiky, s. p., od počátku podávaly proti rozhodnutím správního orgánu

pokračování

I. stupně žaloby podle části páté o. s. ř., byl by „*odlišný právní názor odvolacího soudu [...] již zřejmý*“. Závěrem konstatoval, že je na obnově řízení veřejný zájem, který je dán potřebou ochrany státního majetku a „*zcela změněny*“ závazným právním názorem Vrchního soudu v Praze, na který nelze reagovat jinak.

[6] Žalobce podal proti rozhodnutím žalovaného čtyři samostatné žaloby, které krajský soud spojil ke společnému projednání. Následně rozhodnutí žalovaného zrušil a věci mu vrátil k dalšímu řízení, neboť dospěl k závěru, že podmínky pro obnovu řízení splněny nebyly.

[7] Krajský soud vycházel z toho, že správní orgány obnovu řízení v napadených rozhodnutích odůvodnily existencí rozsudků Vrchního soudu v Praze. Argumentace, kterou žalovaný uplatnil ve vyjádření k žalobě a při jednání před krajským soudem, v níž poukazoval na skutkové novoty, respektive listiny, které v jiných řízeních dohledaly Lesy České republiky, s. p., podle krajského soudu nekoresponduje odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí. Příslušné rozsudky přitom nelze považovat za *dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy* ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Obnova řízení slouží k odstranění nedostatků ve zjištění *skutkového stavu*; jejím důvodem nemůže být polemika s *právními názory*, vyjádřenými v původních rozhodnutích. Vrchní soud v Praze v předmětných rozsudcích, v obdobných věcech téhož žalobce, dospěl oproti správním orgánům a Krajskému soudu v Českých Budějovicích, jakožto soudu civilního, k odlišnému právnímu posouzení, zda je dána překážka pro vydání věci podle § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání. Změnu v právním náhledu na příslušný skutkový stav v jiných řízeních ovšem nelze považovat za *neznámou skutečnost* či *důkaz* ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Skutečnost, že Vrchní soud v Praze dospěl ve skutkově podobných případech k odlišnému náhledu na oprávněnost restituce, tedy nemá za následek naplnění podmínek pro obnovu řízení. Žalovaný současně napadená rozhodnutí opřel toliko o rozsudky Vrchního soudu v Praze jako takové, nikoliv o listiny, na jejichž základě vrchní soud shledal překážku pro vydání relevantních pozemků. Příslušné listiny, které žalovaný uvedl při jednání před krajským soudem, napadená rozhodnutí ani nezmiňují.

[8] Podle krajského soudu nebyl dán důvod obnovy ani podle § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu, neboť rozsudky Vrchního soudu v Praze byly vydány v návaznosti na jiná, ač skutkově obdobná, restituční řízení. Současně krajský soud správním orgánům vytkl, že ve výročních rozhodnutích správního orgánu I. stupně je uveden důvod obnovy dle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, zatímco v odůvodnění je argumentováno důvodem dle § 100 odst. 1 písm. b) téhož zákona.

[9] Za neakceptovatelné označil krajský soud konstatování žalovaného, že ustanovení správního řádu o obnově řízení byla užita analogicky. K nápravě právních vad slouží institut přezkumného řízení; institut obnovy řízení slouží k nápravě vad skutkových. Jedná se o samostatné instituty, které nelze používat analogicky.

[10] Závěrem krajský soud nad rámec žalobních námitek poznamenal, že se správní orgán I. stupně dopustil i některých procesních pochybení – namísto oznámení o zahájení řízení o nařízení obnovy řízení rovnou vydal samotná rozhodnutí o obnově řízení, neprováděl žádné dokazování, ani neumožnil žalobci, aby uplatnil procesní práva dle ustanovení § 36 správního řádu.

[11] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[12] Především namítá, že je napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Krajský soud se podle jeho názoru nezabýval skutkovými okolnostmi a obsahem stěžovatelem předložených listinných důkazů. Rovněž neposoudil a neodůvodnil, zda byly dány podmínky pro vydání žalobou napadených rozhodnutí.

[13] Dále stěžovatel namítá existenci jiné vady řízení před soudem. Má za to, že krajský soud neposoudil, zda byly naplněny veškeré podmínky pro obnovu řízení a toliko převzal argumentaci žalobce, že důvodem obnovy řízení nemůže být odlišné právní posouzení věci. Krajský soud pochybil, neboť nepostupoval podle § 77 s. ř. s., tedy neprovedl žádné dokazování, a to zejména k tomu, zda „*obsah předmětných listin splňuje kritéria ustanovení § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu*“. Podle stěžovatele měl krajský soud vycházet ze skutkového a právního stavu zjištěného na základě posouzení jednotlivých důkazů, které by hodnotil v souvislosti s důkazy provedenými v řízení před správními orgány.

[14] Současně stěžovatel tvrdí, že krajský soud posoudil otázku, zda byly dány důvody „*pro povolení*“ obnovy řízení, nesprávně. Obnova řízení „*byla povolena*“ podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, přičemž v žalobou napadených rozhodnutí bylo současně uvedeno ustanovení § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu, podle něhož je důvodem obnovy stav, kdy soud nebo jiný orgán moci výkonné zruší nebo změní rozhodnutí o předběžné otázce, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v původním řízení. Takovým rozhodnutím byly rozsudky Vrchního soudu v Praze č. j. 4 Co 31/2018 a č. j. 4 Co 32/2018. V daných řízeních vyšly najevo nové skutečnosti a důkazy, které nebyly v původním řízení známy – vyhláška Okresního národního výboru v Kaplici ze dne 6. 3. 1948 a výměr Zemského národního výboru ze dne 16. 9. 1948. Za této situace nemůže být podle stěžovatele rozhodující, zda „*správní orgán bez právního vzdělání*“ poukáže na samotné rozsudky Vrchního soudu v Praze, anebo na jednotlivé listiny, které byly v příslušných řízeních provedeny jako nové důkazy. S přihlédnutím k usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2197/2019, které stěžovateli nebylo v době „*povolení obnovy*“ známo, je zjevné, že na obnově řízení byl dán veřejný zájem, neboť Nejvyšší soud konstatoval, že důvodem konfiskace žalobcova majetku byly samotné dekrety č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. Důvodem obnovy řízení podle stěžovatele nebylo samotné právní hodnocení Vrchního soudu v Praze, neboť tento soud by k závěrům, které učinil, nemohl dospět, pokud by nevyšly najevo nové listinné důkazy.

[15] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že napadený rozsudek považuje za řádně odůvodněný a věcně správný. Námitku porušení ustanovení § 77 s. ř. s. nepovažuje za důvodnou, neboť v řízení před správními orgány nebylo prováděno žádné dokazování, krajský soud tudíž nemohl zopakovat provedení žádných důkazů. Současně ani nebyl dán důvod pro doplnění dokazování. Tvzení, že správní orgány v době rozhodování o vydání pozemků neměly k dispozici vyhlášku Okresního národního výboru v Kaplici ze dne 6. 3. 1948 a výměr Zemského národního výboru ze dne 16. 9. 1948, je podle žalobce nepravdivé. Obě tyto listiny byly v původním řízení provedeny jako důkaz, přičemž správní orgán I. stupně neshledal, že by zakládaly překážku pro vydání pozemků podle § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání. Žádné nové skutečnosti, které by odůvodňovaly obnovu původního řízení, tak zjištěny nebyly. Správní orgány o obnově řízení rozhodly toliko na základě změny právního názoru soudu stran aplikace ustanovení § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání. Vývoj judikatury, potažmo změna právního názoru, však důvodem obnovy řízení není.

[16] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

pokračování

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu. Platí totiž, že nepřezkoumatelný rozsudek zpravidla nenabízí prostor k úvahám o námitkách věcného charakteru a je nezbytné jej bez dalšího zrušit. Stěžovatel napadenému rozsudku konkrétně vytýká jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů.

[19] Konstantní judikatura tohoto soudu označuje za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména takové rozhodnutí, v němž soud zcela opomene vypořádat některou z uplatněných žalobních námitek (viz například rozsudky ze dne 27. 6. 2007, č. j. 3 As 4/2007 - 58, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, či ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 - 74, citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), respektive pokud z jeho odůvodnění není zřejmé, proč nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, a to zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby (viz například rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44).

[20] Rozsudek krajského soudu takovými nedostatky netrpí. Krajský soud v něm srozumitelně vysvětlil, k jakému závěru dospěl a za jakých důvodů. Není pravda, že by toliko bez dalšího převzal žalobcovu argumentaci, dle které důvod obnovy řízení nelze spatřovat v pozdějším odlišném právním hodnocení. Krajský soud napadené rozhodnutí zrušil, neboť uplatněnou žalobní argumentaci shledal důvodnou. Proč příslušné argumentaci přisvědčil a proč naopak nepřisvědčil důvodům pro zamítnutí žaloby, které uváděl žalovaný ve svém vyjádření k žalobě, přitom dostatečně podrobně vysvětlil, a to zejména v odst. 15 až 21 napadeného rozsudku.

[21] Z kasační argumentace dále vyplývá, že stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, respektive jinou vadu řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. v tom, že krajský soud sám, i nad rámec odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, nezkoumal, zda v posuzované věci neexistoval některý z důvodů pro obnovu původních řízení, a současně že k tomuto posouzení neprovedl odpovídající dokazování.

[22] Takový náhled je mylný. Správní soudnictví je založeno na principu kasačním. Správní soudy přezkoumávají v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí správních orgánů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), přičemž vycházejí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Úloha správních soudů je tedy přezkumná; jejich úkolem je kontrola zákonnosti rozhodnutí správního orgánu a dodržení zákonem stanovených pravidel řízení, které vydání správního rozhodnutí předcházelo. Správním soudům nepřísluší rozhodnutí správních orgánů doplňovat, natož jej nahrazovat vlastní argumentací, postavenou na jiných důvodech. Správní soud může správní rozhodnutí (v případě nezákonnosti či vad) pouze zrušit a věc vrátit správnímu orgánu k dalšímu řízení.

[23] Krajský soud proto nepochybil a nepostupoval „ryze formálně“, pokud „sám nezkoumal splnění všech zákonných podmínek dle ust. § 100 správního řádu“. S ohledem na uvedené principy, jež ovládají správní soudnictví, postupoval správně, pokud výlučně v rozsahu uplatněných žalobních bodů posuzoval, zda ob stojí ty důvody pro nařízení obnovy řízení z moci úřední, o které opřel žalobou napadené rozhodnutí žalovaný a správní orgán I. stupně rozhodnutí prvostupňové. Krajskému soudu nepříslušelo, aby domýšlel, zda v posuzované věci nepřipadaly v úvahu i jiné, další, důvody obnovy řízení, o které správní orgány svá rozhodnutí neopřely. Pokud důvody rozhodnutí deklarované v jeho odůvodnění neobstojí, soud takové rozhodnutí zruší (vyjma specifických případů upravených zvláštními předpisy, což není případ nyní projednávané věci) a vrátí věc správnímu orgánu k dalšímu řízení.

[24] Z týchž důvodů krajský soud rovněž nepochybil, neprováděl-li dokazování. Stěžovateli je možné v obecné rovině přisvědčit v tom, že správní soudy nejsou vázány skutkovým zjištěním správního orgánu; mohou zopakovat nebo i doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). V nyní posuzované věci však spor o žádné *skutkové* zjištění, který by vyžadoval opakované provedení či doplnění dokazování, nevznikl. Jádrem sporu v řízení před krajským soudem byla výlučně *právní* otázka – zda rozhodnutí Vrchního soudu v Praze v jiných restitučních řízeních téhož žalobce, obsahující odlišný právní náhled na aplikaci restituční výluky obsažené v § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání, představují novou, dříve neznámou skutečnost nebo důkaz ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu.

[25] Ostatně, stěžovatel navzdory svému tvrzení, že se krajský soud nezabýval obsahem jím předložených listinných důkazů, žádné listinné (ani jiné) důkazy v řízení před krajským soudem nepředložil (srov. též protokol o jednání před krajským soudem – „*Doplnění doplnění dokazování navrhováno není*“).

[26] Stejně tak nemůže obstát související tvrzení stěžovatele, že měl krajský soud kromě důkazů, které by sám provedl, vycházet rovněž z důkazů, které byly provedeny v řízení před správními orgány. Obecně jistě platí, že správní soud při svém rozhodování vychází z obsahu správního spisu (tedy listin v něm založených, které byly ve správním řízení provedeny jako důkazy), z předloženého spisového materiálu v dané věci, který je převážně tvořen kopiemi dokumentů správních orgánů, ale nevyplývá, že by správní orgány jakékoliv dokazování před rozhodnutími o nařízení obnovy řízení vůbec samy prováděly. Ze soupisů obsahů jednotlivých správních spisů správního orgánu I. stupně vyplývá, že před samotným rozhodnutím o obnovách byla do spisu toliko založena jednotlivá nesporná rozhodnutí o vydání pozemků a vyrozumění Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště Český Krumlov, o provedeném vkladu do katastru nemovitostí. Rozsudky Vrchního soudu v Praze č. j. 4 Co 31/2018 - 247 a č. j. 4 Co 32/2018 - 171, které jsou zjevně klíčovým podkladem (již) rozhodnutí správního orgánu I. stupně, byly dle soupisů obsahů jednotlivých spisů stěžovatele do příslušných spisů založeny teprve v průběhu jednotlivých odvolacích řízení, a to aniž by s nimi byl žalobce, jakožto s podklady pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu, vůbec seznámen (k procesním vadám řízení, z nichž vzešla žalobou napadená rozhodnutí, viz níže). Listiny, které stěžovatel označuje za nové důkazy ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu (vyhláška Okresního národního výboru v Kaplici ze dne 6. 3. 1948 a výměr Zemského národního výboru ze dne 16. 9. 1948), a o nichž má tedy (nyní) za to, že odůvodňovaly nařízení obnovy řízení, pak součástí správních spisů, správního orgánu I. stupně, ani stěžovatele, nejsou vůbec. Není tedy zřejmé, jaké důkazy provedené ve správním řízení měl krajský soud opomenout.

[27] S ohledem na uvedené lze uzavřít, že kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. není dán. Napadený rozsudek je řádně (přezkoumatelně) odůvodněn. Současně není důvodná ani námitka jiné vady řízení spočívající v tom, že krajský soud řádně neprovedl dokazování.

[28] Meritem sporu je otázka naplnění podmínek obnovy řízení v sedmi restitučních věcech, v nichž byly žalobci podle zákona o majetkovém vyrovnání vydány zemědělské nemovitosti. Věcná kasační argumentace stěžovatele [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] je nicméně dosti stručná.

[29] S ohledem na to, že stěžovatel v kasační stížnosti opakovaně používá spojení o „*povolení obnovy*“, je vhodné úvodem uvést, že o obnově příslušných řízení nebylo rozhodnuto *na žádost* účastníka (§ 100 odst. 2 správního řádu), nýbrž *z moci úřední* (§ 100 odst. 3 správního řádu). Nešlo tedy o řízení zahájené *žádostí* účastníka řízení *o povolení* obnovy, ale o (*ex officio*) aktivovaný nápravný prostředek dozorcího práva.

pokračování

[30] Podle § 100 odst. 1 správního řádu *řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci se na žádost účastníka obnoví, jestliže a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.*

[31] V posuzované věci spatřuje stěžovatel naplnění podmínek pro obnovu řízení v určité kombinaci důvodů podle § 100 odst. 1 písm. a) a b) správního řádu. Jakkoli nelze *a priori* vyloučit situaci, kdy budou současně dány důvody obnovy řízení uvedené pod písm. a) i b) shora citovaného ustanovení, v dané věci tomu tak není. V tomto směru již krajský soud oběma správními orgány přiléhavě vytknul, že důvody obnovy řízení směřovaly. Zatímco ve výroku jednotlivých rozhodnutí o obnově řízení správní orgán I. stupně citoval ustanovení § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, v jejich odůvodnění odkazoval na § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu. Na tuto výtku (která již sama o sobě zakládá vnitřní rozpornost rozhodnutí, a tedy i důvod pro jejich zrušení) stěžovatel v kasační stížnosti nikterak nereaguje.

[32] Pokud jde o důvod obnovy vymezený v § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu, stěžovatel toliko opakuje, že za rozhodnutí, *kterým bylo zrušeno nebo změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno* (tj. podkladem nesporných rozhodnutí o vydání pozemků), považoval rozsudky Vrchního soudu v Praze č. j. 4 Co 31/2018 - 247 a č. j. 4 Co 32/2018 - 171. To, že takový náhled neobstojí, stěžovateli ve stručnosti již vysvětlil krajský soud v odst. 22 odůvodnění napadeného rozsudku. Stěžovatel s příslušným vysvětlením, že dané rozsudky byly vydány v návaznosti na jiná, samostatná, ač skutkově obdobná, ba takřka totožná, restituční řízení, nikterak nepolemizuje. Nejvyšší správní soud tak může pouze uvést, že závěr krajského soudu je správný. V posuzované věci ke zrušení či změně žádného rozhodnutí, které by bylo podkladem nesporných rozhodnutí o vydání pozemků, skutečně nedošlo. Citované rozsudky vrchního soudu podkladem nesporných rozhodnutí o vydání pozemků nebyla; to platí rovněž pro jimi změněná (soudní) či nahrazená (správní) rozhodnutí. Jak vysvětlil krajský soud, jednalo se o odlišná, samostatná, restituční řízení, byť ve věci téhož žalobce, a rozhodovaná na podkladě takřka totožných skutkových okolností.

[33] Nejvyšší správní soud souhlasí též se závěrem krajského soudu, že v posuzované věci ani nevyšly najevo žádné *dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy* ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. Stěžovatel v tomto směru ani výrazněji nepolemizuje s (věcně správným) vysvětlením krajského soudu, že žalobou napadená rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí správního orgánu I. stupně, nebyla opřena o existenci skutkových novot, které nebyly známy v době původního řízení, nýbrž toliko o rozsudky Vrchního soudu v Praze č. j. 4 Co 31/2018 - 247 a č. j. 4 Co 32/2018 - 171 (vydané až po vydání nesporných rozhodnutí o vydání pozemků), v nichž uvedený soud vyjádřil odlišný právní náhled na to, zda na příslušná restituční řízení žalobce dopadá restituční výluka (překážka) zakotvená v § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání.

[34] Navzdory žalobní a kasační argumentaci stěžovatele tedy nebyl důvod obnovy řízení v žalobou napadených rozhodnutích, ani v rozhodnutích správního orgánu I. stupně (viz odst. 3 až 5 tohoto rozsudku), opřen o existenci *nových skutečností či nových důkazů*, které by vyšly najevo teprve v rámci příslušných odvolacích řízení vedených před Vrchním soudem v Praze. Nejvyšší správní soud sdílí názor krajského soudu, že jak správní orgán I. stupně, tak stěžovatel, ve svých rozhodnutích naplnění podmínek obnovy řízení odůvodnili toliko samotnými rozsudky Vrchního soudu v Praze, respektive právním názorem v nich vyjádřeným.

Nejvyšší správní soud v tomto ohledu nepřehlédl, že žalovaný v napadených rozhodnutích uvedl, že „[n]avíc v odůvodnění těchto rozsudků jsou zřetelně uvedené nové skutkové okolnosti nesporně se týkající restitučního nároku [žalobce], které mohly být použity správním orgánem až po obdržení písemných vyhotovení těchto rozsudků“. Tento dílčí poukaz však nad rámec uvedené věty stěžovatel v napadených rozhodnutích nikterak blíže nerozvedl; neuvedl, v čem mají příslušné skutkové novoty spočívat a dále se věnoval jen otázce odlišného právního náhledu Vrchního soudu v Praze.

[35] S klíčovou argumentací krajského soudu, že účelem obnovy řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu je výhradně náprava *skutkových* nesprávností, nikoliv korekce nesprávného *právního posouzení*, stěžovatel nikterak nepolemizuje, postačí jej na ni proto odkázat. Nejvyšší správní soud souhlasí s vysvětlením krajského soudu, že v posuzované věci správní orgány rozhodnutí o obnově řízení opřely právě o odlišný náhled na výklad restituční výluky, který zaujal Vrchní soud v Praze ve výše odkazovaných rozsudcích, které se týkaly jiných restitučních řízení téhož žalobce.

[36] Ostatně i odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí nasvědčuje tomu, že si stěžovatel byl již v době jejich vydání vědom, že institut obnovy řízení, v rozporu s jeho skutečným účelem, užívá k nápravě svého chybného právního závěru o neexistenci žádné z výluk (překážek) zakotvených v § 8 zákona o majetkovém vyrovnání v obnovených restitučních řízeních. Svědčí o tom jeho konstatování v odůvodnění těchto rozhodnutí, že „[b]yt' se na první pohled zdá, že jsou jasné důvody pro provedení přezkumného řízení podle §§ 94 a 95 správního řádu, kde již prošla lhůta pro jeho zahájení, dospělo [oddělení restitucí] k závěru, že je potřebné a přípustné zahájit obnovu řízení“ ve spojení s jeho tvrzením, že je namístě užít ustanovení správního řádu upravující obnovu řízení „*analogicky*“.

[37] Nejvyšší správní soud se k povaze obnovy řízení již opakovaně vyjádřil; vysvětlil, že zatímco přezkumné řízení podle § 94 a násl. správního řádu slouží k nápravě *právních* vad, obnova řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu je určena k nápravě vad *skutkových* (viz například rozsudky ze dne 13. 5. 2010, č. j. 6 As 39/2009 - 74, či ze dne 2. 3. 2015, č. j. 8 As 59/2014 - 36). Uvedené procesní instituty mají každý svůj odlišný účel. Po uplynutí lhůty k přezkumnému řízení tak nelze zjištěné právní vady správního rozhodnutí „*analogicky*“ napravit cestou obnovy řízení.

[38] Tvrzení stěžovatele, že prostřednictvím odkazů na příslušné rozsudky Vrchního soudu v Praze odkazoval, jakožto na důvod obnovy ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, na listiny, „*jež v těchto řízeních byly provedeny k důkazu jako nové důkazy*“, nemá v žalobou napadených rozhodnutích, ani v rozhodnutích správního orgánu I. stupně, oporu. I pokud by však správní orgány naplnění podmínek obnovy řízení opřely o existenci nových skutečností či nových důkazů, které vyšly najevo teprve v řízení Vrchního soudu v Praze, z nichž vzešly rozsudky č. j. 4 Co 31/2018 - 247 a č. j. 4 Co 32/2018 - 171, ani takto odůvodněná rozhodnutí by neobstála.

[39] Stěžovatel konkrétně za nové důkazy, které mu nebyly známy v době řízení o nesporných rozhodnutích o vydání pozemků, a které vyšly najevo teprve v příslušných řízeních před Vrchním soudem v Praze, označuje vyhlášku Okresního národního výboru v Kaplici č. j. 80/48 ze dne 6. 3. 1948, vyhlášenou dne 12. 3. 1948, a výměr Zemského národního výboru ze dne 16. 9. 1948, č. j. XIII-1-10176/9-1947. Taková argumentace je však zcela lichá, neboť ve všech nesporných rozhodnutích o vydání pozemků jsou obě tyto listiny výslovně jmenovány v rámci „*chronologického přehledu nejdůležitějších listin*“, na jejichž základě správní orgán I. stupně rozhodl o vydání příslušných pozemkových nemovitostí [viz například body 7) a 10) rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 11. 5. 2016, č. j. 286248/2013/R1146/RR19305]. Správní orgán I. stupně se současně obsahem a významem daných listin pro uplatněný nárok v odůvodnění nesporných

pokračování

rozhodnutích o vydání pozemků zabýval (viz příkladmo str. 14, pokud jde o výměr, a str. 15, pokud jde o vyhlášku, ve shora uvedeném rozhodnutí). Nynější tvrzení stěžovatele, že mu uvedené listiny nebyly v době původního řízení známy je tedy zjevně nepravdivé.

[40] Tvrzení, že důvodem obnovy řízení nebylo pouze samotné právní hodnocení věci Vrchním soudem v Praze, „neboť pokud by nevyšly najevo nové listinné důkazy, nemohl by soud dospět ke svým závěrům“ současně vyvrací již narativní část příslušných rozsudků vrchního soudu (viz jejich odstavce 3), z nichž se podává, že soud I. stupně (Krajský soud v Českých Budějovicích) při zjišťování skutkového stavu věci vycházel mj. právě z uvedeného výměru a uvedené vyhlášky. Tvrzení stěžovatele, že příslušné listiny v daných restitučních řízeních vyšly najevo teprve v rámci řízení před odvolacím (tj. vrchním) soudem, je tak rovněž nepravdivé.

[41] Skutečným důvodem, proč Vrchní soud v Praze v příslušných restitučních věcech (jiných, než ty, které byly předmětem nyní napadené obnovy řízení) dospěl k závěru, že žalobci nemají být vydány pozemky, o jejichž vydání požádal podle zákona o majetkovém vyrovnání, nebyla nová skutková zjištění, nýbrž odlišný právní náhled na aplikaci restituční výluky obsažené v § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání. Vrchní soud v Praze soudu I. stupně i správnímu orgánu I. stupně vytknul, že v rámci právních úvah, zda žalobce splňuje veškeré pozitivní i negativní podmínky, aby bylo vyhověno jeho restitučnímu nároku, dostatečně nezohlednil, že zákon o majetkovém vyrovnání oproti dřívějším restitučním předpisům obsahuje výluky, která dopadá na případy, kdy ke konfiskaci došlo přímo na základě dekretů č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb., což byl právě případ pozemků, o jejichž vydání žalobce v daných případech žádal.

[42] Z odůvodnění rozhodnutí stěžovatele ve spojení s odůvodněním rozhodnutí správního orgánu I. stupně je evidentní, že správní orgány seznaly, že rovněž na restituční řízení, z nichž vzešla nesporná rozhodnutí o vydání pozemků, dopadala uvedená restituční výluka, bránila tomu, aby byly žalobci příslušné pozemky vydány. Správní orgány tak zjevně dospěly k závěru, že nesporná rozhodnutí o vydání pozemků jsou v rozporu s právními předpisy, konkrétně s § 8 odst. 1 písm. h) zákona o majetkovém vyrovnání. Za situace, kdy se žádá z osob k tomu oprávněných proti rozhodnutí o vydání pozemků nebránila podle § 9 odst. 10 zákona o majetkovém vyrovnání žalobou podle části páté o. s. ř. (jako to učinila povinná osoba - Lesy České republiky, s. p. v restitučních případech, o nichž rozhodoval Vrchní soud v Praze výše uvedenými rozsudky), a za situace, kdy současně již uplynula lhůta pro zahájení přezkumného řízení dle § 94 a násl. správního řádu, však již takovou případnou právní vadou, došlo-li k ní, nelze zvrátit cestou procesního institutu (obnovy řízení), který má odlišný účel.

[43] Stěžovatel má obecně pravdu, že jeho úkolem je chránit veřejný zájem na zákonnosti vydaných správních rozhodnutí, jednotě rozhodování v skutkově obdobných případech, stejně jako veřejný zájem na ochraně státního majetku. Současně ale i platí, že také stanovení lhůt a jejich dodržování má v právním řádu podstatný význam, spočívající v zajištění stability společenských vztahů a ochraně právní jistoty dotčených osob. Uplynutí lhůty pro případné přezkumné řízení tudíž nelze obcházet účelovým užitím jiného nápravného prostředku dozorcího práva.

[44] Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že i pokud by byla kterákoliv z uplatněných kasačních námitek důvodná (což, jak bylo výše vyloženo, není), krajským soudem zrušená rozhodnutí stěžovatele by přesto nemohla obstát. Stěžovatel totiž v kasační stížnosti nikterak nebrojí proti závěru krajského soudu, že řízení před správními orgány byla rovněž stížena závažnými procesními vadami [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Stěžovatel v kasační stížnosti naprosto pominul výtky krajského soudu, že řízení o obnově vůbec nebylo řádně zahájeno (neboť správní orgán I. stupně jakožto první úkon vydal rozhodnutí o obnově řízení)

a že správní orgán I. stupně žalobci vůbec neumožnil, aby se k podmínkám obnovy řízení vyjádřil a seznámil se s podklady, na jejichž základě o ní mělo být rozhodnuto (§ 36 odst. 3 správního řádu). I tyto zjištěné deficity správního řízení by pro zrušení rozhodnutí stěžovatele postačovaly.

[45] Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[46] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalobce, jeho náklady jsou tvořeny částkou 3 100 Kč za jeden úkon právní služby jeho zástupce (vyjádření ke kasační stížnosti) podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Přiznána byla též náhrada hotových výdajů zástupce, která činí dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč za úkon právní služby. Celkem tak jsou náklady zastoupení tvořeny částkou 3 400 Kč. Jelikož advokát doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se uvedená odměna o částku odpovídající této dani. Celkovou částku 4 114 Kč představující náhradu nákladů řízení je stěžovatel povinen zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. prosince 2021

L. S.

Mgr. Radovan Havelec v. r.
předseda senátu